

# Kızıl Elma Neresi?

*Ömer Seyfettin*

## **Kızıl Elma Neresi? — Ömer Seyfettin**

İlk yayın: Yeni Mecmua, 29 Kasım 1917, sene 1, sayı 21 (kaynak: Vikikaynak sayfa notu)

Ömer Seyfettin 1920 yılında öldü. 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 27. maddesi uyarınca eserin özgün metni kamu malıdır.

Metin, Vikikaynak (tr.wikisource.org) aktarımından alınmıştır:

[https://tr.wikisource.org/w/index.php?title=Kızıl\\_Elma\\_Neresi?&oldid=172855](https://tr.wikisource.org/w/index.php?title=Kızıl_Elma_Neresi?&oldid=172855) (revizyon 172855). Bu aktarım Creative Commons Atıf-AynıLisanslaPaylaş 4.0 (CC BY-SA 4.0) lisansı ile paylaşılır; bu PDF de aynı lisansla serbestçe paylaşılabilir.

pdfkitaphane.com

"...Hemen göstersonler. Dalkılıç olur, düşmanı harâb iderüz ve kralın tac ü tahtını başına geçirüp Kızıl Elma'ya dek giderüz.."

Kocasekbanbaşı

— Kızıl-Elma'ya...

— Kızıl-Elma'ya...

— Kızıl-Elma'ya gideceğiz!

.....

Zamanın Süleyman'ı, ansızın... Kükremiş bir tufan halinde akseden bu naraları duydu. Otağında yalnızdı. Yarım saat evvel dağılan Dîvân'ın cenk için gösterdiği kahraman arzuyu düşünüyordu. Bugün, yalnız vezirleri değil, kazaskerleri, defterdarları, nişancıları, "ağa, kethüdâ, serdar, yayabaşı, bölükbaşı, vekilharç" gibi, yeniçeri zâbitlerini, hatta solakları bile çağırmış, hepsini huzurunda toplamıştı. Hepsi ".... Kafdağı'na kadar arkandan gelmeye hazırız, padişahım!" diye ayaklarına kapanmışlar, gözlerinden sevinç yaşları dökmüşlerdi. İşte şimdi "sefer kararı" ordu içine yayılmış olacaktı. Otağın biraz uzağında... Küçük meşe ormanının nihayetindeki mahşerde, deminki Dîvân'ın sevinci, büyük bir heyecan ummanı gibi kaynıyor, kabarıyor, kabarıyor; bu ummanın görünmez, işitilir dalgaları, yakın ufukların bulutlu sahillerine değil, sanki bütün cihanın tâk ına çarpıyordu:

— Kızıl Elma'ya...

— Kızıl Elma'ya!

— Kızıl Elma'yacak....

.....

Padişah, tahtından yavaşça ayağa kalktı. Sağ elini altın koltuğa dayadı. Gökten inen, mânâsı anlaşılmaz bir sese kulak verir gibi başını büktü. Ordunun velvelisini dikkatle dinledi. "Kızıl Elma, Kızıl Elma...." Bu ismi şehzadelüğinden beri binlerce defa duymuştu.

Sonra tekrar tahta oturdu. Gözlerinin üstüne kadar eğilmiş yusufigesini geri itti. Gayet çıkık, geniş alnını, esmer uzun parmaklarıyla tuttu. Düşündü. Düşündü.

— Kızıl Elma neresi?

Diye mırıldandı. Şarkta olsun, garpta olsun, sefere çıkarken galeyana gelen asker hep "Kızıl Elma'ya!.." diye bağıırışıyordu. Bu narayı yeniçeri kışlalarında, sipahi ocaklarında, geçit resimlerinde, hatta İstanbul'da, sarayın iç bahçesinde bile duymuştu. Kızıl Elma neresiydi? Üvez rengi sırmalı perdenin arkasında nöbet bekleyen Mahmud'u çağırıdı:

— Sadrazama söyle, vezirlerle beylerbeyini, kazaskerleri toplansın. Hemen karşıma gelsin!

Dedi.

\* \* \*

Yarım saat evvelki büyük Dîvân'dan çıkan vezirler, niçin yine huzura çağırıldıklarını ürkek bir ıstırap ile merak ediyorlardı. Ahmed Paşa'yla Hadım Ali Paşa'nın arkasından kazaskerler, Sokullu Mehmet Paşa, Haydar Paşa, Ayas Paşa, İskender Paşa, gözleri yerlerde otağa girdiler. Birer birer tahtın saçağını öpüp el bağladılar. Padişah, beyaz tülbent sarılı, çifte tuğlu yusufigesini yine çok öne eğmişti. Kaşları hiç görünmüyordu, yüzü her vakitkinden daha sertti. İnce murassâ direkler üstüne kurulmuş donuk zümrüitten bir kubbeyi andıran otağın loş sükûnunu:

— "Kızıl Elma" neresi? İçinizden bilen var mı?

Suali bozdu.

— !

— ?

— !...

— ?..

.....

Kimse cevap veremedi. Herkes önüne bakıyordu.

Padişah:

— Bunu sormak için sizi çağırdım, dedi, otağımızın etrafında daima bu narayı işitiriz. İşte bakınız. Yine "Kızıl Elma'ya Kızıl Elma'ya..." diye bağırıyorlar.... Burası neresidir? Binlerce defa ismini işittiğim bu memleketin neresi olduğunu öğrenmek isterim.

Tamışvar fâtihi Ahmet Paşa kekeledi:

— Viyana olsa gerek, padişahım....

Padişah, öteki vezirlere döndü:

— Öyle mi?

— ....

— ....

— ....

Ne "evet" ne "hayır" diyebiliyorlar, önlerine bakıyorlardı. Padişah, orduya getirdiği "kaplan postlu, kurt taçlı, çekirdek mahmuzlu, tekne kalkanlı, tepeden turnağa kadar demire garkolmuş, elleri kostaniçeli, ak kızıl bayraklı", emsali görülmemiş mükemmel alayı ile iki gün evvel teveccühünü kazanan Rumeli Beylerbeyine sordu:

— Sokullu! Sen söyle, Kızıl Elma neresi?

— "Roma" olsa gerek, padişahım!

— Ne biliyorsun?

— Öyle sanırım.

— Sanmak bilmek değildir...

.....

Padişah, sırasıyla âlim kazaskerlere de sordu. Kızıl Elma için kimi "Çin", kimi "Maçın" diyordu. Ayas Paşa:

— Hind'dir.

Haydar Paşa:

— Sind'dir!

İskender Paşa:

— Kafdağı'nın arkası olsa gerektir.

Dedi. Büyük padişah, anlamak istediği şeyi kimsenin bilmediğini görünce, canı daha beter sıkıldı. Tahtın koltuklarını asabiyetiyle tuttu. Âdeti olmayan bir hiddetle kazaskerle döndü. Acı acı gülümsedi:

— Yazık sizin ilminize!

— ...

.....

"Her şeyi biliyoruz!" sanan bu "Horasanî" kavuklu başlar uğradıkları hakaretin altında hafifçe sallandılar. Onlar, her şeyi kabul edebilirlerdi. Lâkin cahilliği? Asla.... Ortalarından, kara sakallı, bastı bacak, şişman bir fakih, bir adım ilerledi. Bu hem en âlimleri, hem en cesurlarıydı:

— Padişahım! dedi, bu "Kızıl Elma", halk kullarının uydurduğu bir efsanedir. Ne aslı vardır, ne faslı... Bir hakikat değildir ki, biz bilelim. Halk ise, padişahım, bilmez söyler.

Zamanın hâkim Süleyman'ı altın koltuğa dayalı elini kaldırdı:

— "Halkın dediği! Hakkın dediği!"

— ...

Bodur kazasker, bu sözden bir şey anlamadı.

Padişah devam etti:

— Bu bir hakikattir! Mademki halk söylüyor; halktan gelen ses, Hakk'ın sesidir! Ona efsane denmez. Mutlaka bir aslı vardır. Fakat siz bilmiyorsunuz....

— Ne şeriatla ne ilimde böyle bir isim yoktur ki, müsemması olsun...

— Ne şeriatla ne ilimde böyle bir isim yok diyorsun....

— Evet padişahım.

— Lâkin örfte yok mu?

— ...

Fakih düşündü. Önüne baktı. "Yok!" diyecekti. Fakat, işte sefer eğlencesi yapmaya başlayan büyük ordunun velvelesi içinde "Kızıl Elma'ya" naraları birbiri arkasına çakan şimşekler gibi gürlüyordu. Asker yalnız sefere gideceği, muharebeye gireceği zaman değil, hatta şımardığı, isyan ettiği vakitlerde bile bu narayı savurmuyor muydu? Bu daima taşan, kabaran, coşan bir kuvvetin ne olduğu bilinmeyen bir gayesi idi. Daha medresede minimini bir çömezken sipahi, yeniçeri bölüklerinin bu narayı bastıklarını işitirdi. Bunu iyice hatırlıyordu. Ama, aslının ne olduğunu merak edip öğrenmemiş, okuduğu metinlerde bu isme dair bir şeye rastgelmemişti. Yutkundu. Önünde bağlı duran ellerini sıktı. Artık "Kızıl Elma örfte yoktur" diyemezdi. Çünkü... İşte.... Duyuyordu!

— Var padişahım!

Dedi.

— Öyleyse müsemması da var.

— ...

Fakih sustu. Kızardı. Bir adım geriledi. Yine önüne baktı. Örfün hakikatini şariat da tasdik etmiyor muydu? Padişah, bunu bilen fâzıllardandı. Karşısında safsataya imkan yoktu. Öbür kazaskerler arkadaşlarının mağlubiyetine bakarak, ağız açmadıklarına için için seviniyorlar, "Sükût sözden hayırlıdır!" hikmetini hatırlıyorlardı. Padişah yine acı acı güldü:

— Dünya ne tuhaftır! dedi. Siz işte bu halkın başlarısınız. Bu halkı idare edersiniz. Halbuki onun istediği şeyin ne olduğunu bilmezsiniz..

— !...

— .....

— .....

— .....

.....

Lâkin hâkim padişah, kahraman, ârif, fâzıl, şâir olduğu kadar da insaflıydı! Her şeyi evvela kendi nefsinde muhakeme eder; her hükmü, her kararı vermezden evvel bir kere kendi vicdanından geçirirdi. Huzurundaki kulları sualine bir cevap bulamamaktan kıvranırlarken, o da sıkıldı. "Derûnî lisanla" kendi kendine sordu:

"Ey Süleyman! Bunlara sorduğun şeyin ne olduğunu acaba kendin bilir misin?"

"Bilmem ama.."

"Ama?"

"...Sezerim!"

Azıcık ferahladı. Sezdiğini düşünmeye başladı. Bu, tabiatın, ilmin, irfanın ötesinde bir hakikattı. Evet, işte "Kızıl Elma", ne olduğunu sanki biliyor, fakat söyleyemiyordu. Halbuki bu vezirler, kazaskerler, beylerbeyleri.... Hayır, hiçbir şey sezmiyorlardı. Birisinin lafı ötekinkine uymuyordu. Kimi Çin, kimi Hind, kimi Sind, kimi Viyana, kimi Roma diyordu. Kızıl Elma bunların hiçbiri değildi! İçinden:

"Belki hepsinden daha kıymetli bir yer!"

Dedi. Sonra, utançlarından kızaran kullarına sordu:

— Kızıl Elma'nın neresi olduğunu kimden öğrenebiliriz?

— ....

.....

Herkes önüne bakıyor, yanlış bir şey söylememek için kimse ağzını açmıyordu. Yalnız İskender Paşa:

— Padişahım! dedi, kazasker kullarının ilimleri kitaptandır! Vezir kullarınla, biz kölelerine gelince... Öyle derin âlimlerden değiliz! İşte ne kadar bilgisiz olduğumuz sual-i hümâyûnunuzla meydana çıktı. "Bin âlimin bilmediğini bir ârif bilir" derler. İrade buyurun. Bir ârif bulalım. Ona sorun.

— Ârif kimdir?

— Bilmeyip sezen, padişahım...

.....

Sonra İskender Paşa, saf bir askerin basit mantığı ile "Kızıl Elma, Kızıl Elma!" diyen halkın mutlaka bir şey murad ettiğini, kuşların ötüşünde bile kendi dillerince bir mânâ olduğunu söyledi. Kısa boylu, inatçı kazasker, halkın ne söylediğini, ne istediğini asla bilemeyeceğini tekrar iddia etti. Padişah, İskender Paşa'ya, çıkıp gizlice ordunun içine girmesini, nümâyiş alayında bağıranlardan rasgele üç kişi tutup huzuruna getirmesini irade etti. İskender Paşa çıkınca padişah kazaskerlere örfe dair ayrı ayrı sualler sormaya başladı. Vezirlerle beylerbeyleri, anlamadan, dinliyorlardı.

\* \* \*

İskender Paşa, biraz sonra, otağa girdi:

— Üç kişi tuttum, padişahım!

Dedi.

— Evvela bir tanesini getir bakalım.

.....

İskender Paşa, otağın mehâbet inde ürkerek sapsarı kesilmiş, başında perîşânî si dağılmış, tirtir titreyen bir adamı soktu. Bu, uzun boylu, pala bıyıklı, kuvvetli bir garipti. Orduda ayakkabıcılığı yapan serserilerden biriydi. Otağ kapısının dışındaki kapıcıların öğrettikleri gibi, tahta doğru gitti. Yeri öptü. Ayağa kalkmadı. Kolları göğsünde bağlı, dizüstü kaldı. Padişah sordu:

— "Kızıl Elma, Kızıl Elma" dersiniz, bu, neresi?

. . . . . Garip, işledim sandığı cürümden beraat için:

— Herkes bağırır, padişahım. Ben de bağırdım, dedi.

— Neye bağırdığını sormam. Kızıl Elma neresidir? Onu söyle!

Garip tereddüt etmedi:

— Padişahımızın bizi götüreceği yer!

Dedi.

— Orası neresi?

— Padişahımız bilir.

. . . . .

Padişah, İskender Paşa'ya döndü:

— İkincisini getir bakalım!

Dedi.

Dizüstü duran garip, vezirlerin işaretiyle kalktı. Geri geri gitti. Perdenin yanında dikildi. Bu sefer huzura getirilen, tıknaz, esmer, beyaz keçeli, afacan bir yeniçeri neferiydi. Serbestçe yürüdü. Saçağı öptü. Kalktı, el bağladı. Padişahın "Kızıl Elma neresi?" sualine, düşünmeden:

— Önümüze düşüp bizi götüreceğin yer... Padişahım! cevabını verdi.

— Orası neresi?

— Sen bilirsin padişahım!

. . . . .

İskender Paşa üçüncüyü huzura soktu. Bu, geniş omuzlarına batarasının uçları düşen genç bir bostancıydı.

— !..

— Kızıl Elma neresi?

— Atınızın gittiği yer... Padişahım!

— Orası neresi?

— Neresi olduğunu ancak padişahım bilir...

.....

Evet... Orası ne Hind ne Sind, ne Çin ne Maçın, ne Viyana, ne de Romaydı. Padişah, huzurundakilere:

— Gördünüz ya, dedi, üçünün de cevabında bir fark yok. Hakikat bir! "Kızıl Elma" benim gitmek istediğim yer, işte... Hakk'ın beni göndereceği yer...

.....

Doğruyu söyleyen bu üç kişiye hemen üçer yüz kese akçe ihsan etti. Artık "Kızıl Elma'ya, Kızıl Elma'ya" naraları çoğalıyor, taşıyor, daha ziyâde yaklaşıyordu. Padişah, birdenbire, Hakk'ın kendini göndereceği yeri düşündü. Nihayeti bulunmaz Hak yolunun, hakikat yolunun gittiği "Kızıl Elma" denen bu cennet karşısında, Viyana, Roma, Hind, Sind, Çin, Maçın birtakım fâni harabelerden başka bir şey miydi? Başını salladı. Arkasına dayandı. İri siyah gözlerini ufalttı. İlahî, manevi bir zevke varmış gibiydi! Müdebbir vezirlerinin, âlim kazaskerlerinin, kahraman beylerbeylerinin tekrar saçak öpüp çıkışlarını görmedi bile... Otağın kapısında, onlar da şimdiye kadar asla ulviyetinin, mehâbetinin farkında olmadıkları muazzam bir manzara karşısında donup kaldılar; sefer eğlentisi yapan yüz binlerce asker, kol kol olmuş, cirit oynayarak, kaynaşarak otağ etrafında geniş bir daire çeviriyorlar:

— Kızıl Elma'ya...

— Kızıl Elma'ya...

Naralarıyla, sanki hayalin eremeyeceği derecede yüksek, pek yüksek bir arşa doğru... Kalkanlardan kanatlarıyla uçmaya hazırlanıyorlardı!